Ч. 31 (11.372). Львів, неділя 10. лютого 1929. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і адміністрація: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. шадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописи не звертається.

Передплата: Місячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 25-41. „ Друкарні 25-26. В справі оголошень звертатися до адміністрації. Ціна одного примірника 25 сот.

Римське питання.

Львів, 9. лютого 1929.

Одною з найбільших подій найближчих днів буде розвязка тзв. римського питання, відносин між „Patrimonium Petri" й Італією, між Ватиканом і Квириналом. В політичних колах сподіються, що вже 12. ц. м. папа Пій XI., підчас торжественного богослуження в роковини своєї коронації, проголосить енунціяцію на тему значіння й можливости розвязки римського питання. Оптимісти йдуть ще дальше і висловлюють погляд, що в роковини своєї коронації папа повідомить світ про порозуміння, осягнене між всесвітньо-церковною владою Ватикану й світською Квириналу.

Що всі сподівання не є безосновні, свідчить про те становище державного секретаря кард. Ґаспарі, який перед двома днями (7. ц. м.) повідомив зібраних у Ватикані представників держав, акредитованих при Апостольській Столиці, вступні переговори в римській справі довели до повного узгіднення поглядів і змісту підготовлюваного договору. Так само готовим до підпису є зміст конкордату. В святі з приводу роковин папської коронації мають взяти участь члени королівського роду, для яких у правій наві базиліки св. Петра будується окрему трибуну.

В останніх днях в римському журналістичному світі ширяла поголоска про відвідини Мусолінія у папи і відбуті конференції в справі згоди між Квириналом і Ватиканом. По суті Мусоліні вів переговори з правним дорадником Ватикану бар. Пачеллі, а про їх висліди свідчить позитивна заява кард. Ґаспарі.

Найбільші труднощі щодо доведення устійненого в принципі порозуміння до бажаного висліду містилися у формулі, яку треба було винайти, щоби виминути ґарантійний пакт італійського уряду з травня 1871 р. Та видно, що ті труднощі щасливо переборено, і найближчі дні принесуть нам — як не договір, то щонайменше конкордат між Ватиканом і Квириналом.

В жовтні ц. р. мине 50 літ від хвилі, як перестала істнувати церковна держава, яка була вислoвом світського панування папів. Фактично перестала вона істнувати кілька літ скорше. Історія церковної держави в середущій Італії є без сумніву багатша, цікавіша й більш займаюча, як багатьох чисто світських держав. Повстала вона мовби-то за папи Сильвестра I. на основі даровизни цісаря Константина Великого. Та це не відповідає історичній дійсности. Папська світська держава повстала самочинно, спершу підчинена візантійським цісарям, а опісля французьким королям та римсько-німецьким цісарям, усамостійнюючись в деяких історичних моментах. На папську державу постійно зазіхали її сусіди: французи, еспанці, неаполітанці й австрійці, перед яких зазіханням мусіли боронитися папи. Тому й область та простір церковної держави змінювалися дуже часто. В хвилях ослаблення папства в Римі, у „Вічному місті" та його околиці часто приходили до голосу всякі шибайголови та малень кі тирани зпоміж шляхти. Правда, в деяких історичних відступах (як напр. за Григорія VII. й Юлія II.) розцвітала церковна держава, але рідко коли вона була вільна від важких фінансових клопотів. Важкий удар папській державі завдала французька революція. На початку 1798 (після втечі папи Пія VI.) французи заняли Рим і проголосили римську республіку. Після переходового наладнання відносин у церковній державі, Наполеон I. знову на початку 1808 обсадив Рим і прилучив його до французького цісарства, примусивши схопленого папу Пія VII. зректися свого світського панування.

Після упадку Наполеона I. знову заістнувала церковна держава. Але тимчасом почали ширятися нові вивольні кличі. Папа Григорій XV. вдержувався при світському пануванні тільки при допомозі австрійських і французьких військ. Найважнішим і трагічним для церковної держави був понтифікат папи Пія IX., вельми меткого, творчого, завзятого, розумного, але запальчивого. Його змаганням було вернути церковній державі передове значіння з часів середновіччя. Він розпочав ліберальні реформи, в березні 1848 надав своїй державі конституційний лад. Та деякі невдачі й прикрі події, спричинили заворушення в Римі, які покінчилися в 1849 році проголошенням римської республики. Змагання зєдинити Італію, осягнути й здійснити національний ідеал, діяльність Мацціні й боротьба Ґарібальді діймаючо відбилися на церковній державі. Пій IX., що в 1850 р. повернув до Риму, при допомозі французьких військ завів гострий реакційний режім. Від папської держави відпадали одні провінції за другими, покликуючи до себе Віктора Емануеля, з яким у порозумінні ділав Ґарібальді, національний герой і борець за нову, обєднану Італію. В римську справу вмішався був Наполеон III. Після упадку другого цісарства у Франції, наступив також упадок церковної держави. Італійські патріоти вимагали обсади Риму. Коли у вересні 1870 р. Пій IX. відкинув добровільну злагоду, італійські війська вступили в області церковної держави. Дня 20. вересня папський ґен. Канцлер віддав Рим італійцям. Плебісцит, переведений 2. жовтня 1870 майже одноголосно (133.681 голосів за і 1507 проти) заявився за зєдиненням з Італією. Чотири дні пізніше появився в тій справі королівський декрет. Дня 6. жовтня 1870 перестала істнувати церковна держава.

Становище папи управильнив ґарантійний пакт італійського правління з травня 1871. Він залишив за папою посідання Ватикану, Лятерану і віллі Кастель Ґандольфо, як також права й почести суверена з річною рентою 3,225.000 лірів. Та папа, який 1. листопада 1870 обложив клятвою всіх спричинників й учасників анексії церковної держави, відкинув усі змагання до порозуміння. Він зберіг становище суверена, як самозрозуміле, відкинув пропоновану дотацію, зачинився у Ватикані і проголосив себе вязнем. Він припинив якийнебудь звязок із „підальпейським" урядом і не переставав ніколи зазначувати, що світське панування папства є невідклично потрібне для збереження незалежности й достоїнства папського становища і свободи церкви.

На тому самому становищі стояли наступники Пія IX.: Лев XIII., Пій X. і Венедикт XV. Положення змінилося основно за теперішнього папи Пія XI. Фашистівський переворот підніс значіння релігійного виховання й авторітету церкви. Становище боєвого Пія IX. в створених умовинах важко вдержати — тим більше, що всякі надії на реституцію церковної держави, а радше на реальне світське панування папства, вже давно стали нереальними. Позитивним виходом зі створеного положення могло бути тільки порозуміння, яке дасть більшу свободу рухів папам, велике відшкодування та збільшить вплив Ап. Столиці й римської курії не лише в Італії, але і в цілому світі.

Еспанські події.

Внутрішнє положення в Еспанії. — Еспанська недуга військових повстань. — Останнє невдатне повстання.

В широкому політичному світі якось не помітно великого заінтересування Еспанією та її внутрішними подіями. Тільки час від часу стрінете в пресі якусь телеґраму або коротеньку замітку про диктатора Прімо де Ріверу та про диковглядні його „реформи" в роді таких, як та, що забороняє жінкам носити короткі сукні. На такі „реформи" реаґує світ як на куріози. Але всеж таки бодай раз у рік реаґує світ і на події іншої натури в Еспанії, а саме на т. зв. повстання. І так у 1926 р. було там військове повстання, з якого побідно вийшов ґен. Прімо де Рівера. Аналогічне повстання було і в 1927 р. Минулого тижня в Еспанії теж було повстання і теж невдатне. Всі ті повстання були військовими і всі були безкровними. І це є основною признакою тих частих еспанських повстань.

Сам Прімо де Рівера також прийшов до влади при допомозі безкровного військового повстання. Було це в часі, коли Еспанія вела невдалу війну з ріфами в Мароку. Причиною еспанських воєнних невдач була нікчемність та повна нездатність еспанських воєнних кол. Численним військовим достойникам грозив суд. Щоби до нього не допустити і ратувати „престіж" армії зробив Прімо де Рівера переворот і став диктатором Еспанії. Цей переворот не зробив у нутрі краю ніякого більшого враження і не потряс ним. Більше враження зробив він за кордоном, у широкому світі. Це свідчить про дивну апатію еспанського населення до державно-політичних справ. Таксамо всі „повстання" проти Прімо де Рівери не потрясали ні еспанською прилюдною опінією, ні тим менше масою.

Ставши диктатором ґен. Прімо де Рівера не мав ніякої політичної програми і проводив свою диктатуру під гаслом побідного закінчення марокaнської війни. Під тим оглядом мав він щастя, бо еспанський противник Абд ель Крім, що бив еспанців, вмішався ще й у війну з Францією. Це його вбило. Французи повели війну енерґійно та Абд ель Кріма зліквідували. Вийшло це і на користь Еспанії, бо вона віднискала всю втрачену в Мароку територію, а Прімо де Рівера набув титул переможця і закріплення свого становища в Еспанії. І щойно тоді взявся він за внутрішні реформи. Створений ним режім є по своїй суті звичайною бюрократичною самодержавною диктатурою, з деяким, хоч що правда, дуже незначним посмаком фашизму. На місце воєнної директорії, яку створив Прімо де Рівера зараз по перевороті, прийшов т. зв. громадянський уряд разом з „національними зборами" (парляментом), утвореними фактично по призначенні та позбавленими всякого голосу. І цивільний уряд і національні збори — це тільки декорація диктатури. Але ця диктатура має ще одну підпору, а саме т. зв. національну унію, що має бути одинокою, монопольною політичною партією в Еспанії на зразок фашистів в Італії. В дійсности та „партія" не є ніякою партією, а якоюсь організованою по наказу згори установою, чи краще збориськом еспанських ґура-патріотів, що живуть з урядового жолоба.

Які там тепер відносини в політичному розумінні, видно найкраще з того найновішого повстання, про яке донесли недавно пресові агенції. Прімо де Рівера хотів ввести в еспанській армії одну реформу, яка в усіх інших краях Европи не заслугує навіть на назву реформи, бо є самозрозумілою і природною річю. Щож це за реформа? Вона заключається в тому, що військова влада має право призначувати військових на всякі фахові становища і признавати військовим відповідні ранги в залежности від особистих здібностей і заслуг. Це викликало невдоволення серед цілої армії, це й було причиною орґанізації повстання. В чім-же діло? Отже вся суть невдоволення в тому, що в еспанській армії панує від віків такий освячений традицією порядок, що всякі аванси відбуваються по порядку після віку. Еспанські військові кола переконані, що цей порядок є самообороною армії перед урядом, або іншими словами він зберігає „незалежність" армії від уряду.

Ось на якому тлі приходить там до повстань. В даному випадку армія зорґанізувала повстання, але в останній хвилі відложила його на два дні. Один гарматний полк у Сіудад Реалі не дістав на час повідомлення про відложення повстання і зробив його в первісному речинці. Коли звилися урядові літаки над містом і розкинули урядові повідомлення про те, що в цілій Еспанії спокій, цілий полк відразу скапітулював. Таким чином ціле повстання зліквідовано. Трьох його організаторів засуджено на смерть, але присуду не виконано. Ціла історія не зробила в Еспанії ніякого пом тного враження. Все громадянство ставиться до тієї події байдуже й апатично. У звязку з тим повстанням арештовано між іншими лідера консерватистів Санчес Гуера, що був на еміґрації. До Еспанії приїхав він у звязку з повстанням, щоби по успішному його переведенні обняти керму влади. Цей факт кидає незвичайно яскраве світло на еспанські політично-громадські відносини. Виходить, що найактивнішими є там консервативти, що вважають Прімо де Ріверу своїм ворогом. Коли так, то Еспанію треба вважати одною з найбільше зацофаних під громадянсько-політичним оглядом країн в Европі. А може й під тим оглядом слід таки їй віддати пальму першенства.

Поминаючи те, вся европейська преса чо-

мусь твердить, що становище „переможного" у таких „повстанцях" Прімо де Рівери захитане. Та вірити в те дуже не можна, бо й по „ліквідації" попередніх повстань цяж преса твердила те саме. Але диктатор править і досі та ні трохи не хитається.

З Ромунії.

Справа української школи буде рішена.

„Хліборобська Правда", орган націонал-цараністичної партії, пише в числі 9 із 31. січня ц. року:

„Минулого тижня явилися у президента міністрів п. Юлія Маніва посли К. Кракалія, Гр. Андріящук, Никифір Заболотний і І. Якобан, які зажадали якнайскоршого залагодження справи українського шкільництва. Президент міністрів заявив, що він поінформований дуже добре про справу українського шкільництва і що вона буде залагоджена в короткому часі. Ці переговори наших послів будуть продовжувані на протязі цього тижня.

Справу залагодиться правдоподібно в той спосіб, що зміниться арт. 8 шкільного закону, який каже, що ті, що затратили матірну мову, обовязані посилати дітей до ромунських шкіл. (Це відносилося до українців).

Про ці переговори наших послів розписалися широко демократичні букарештенські газети, які обговорюють справу українського шкільництва, кажучи, що українські посли заявили, що в разі некорисного залагодження питання українського шкільництва зложать свої посольські мандати.

На кожний спосіб справа українського шкільництва знаходиться в актуальній стадії і вже найближчий час принесе залагодження цього для нашого народу такого важного домагання".

До цієї інформації „Хліб. Правди" слід додати, що мова тут про аромунізовані цілковито українські школи на Буковині. За привернення їм давнього українського характеру йдуть саме змагання українського громадянства Буковини. Зате про заходи в справі української школи в Бесарабії і в Мармарощині майже нічого не чувати. Тільки деякі бесарабські посли думають добиватися для Бесарабії російських шкіл, а принаймение навчання в бесарабських школах російської мови як предмету.

Що діється з українцями в Добруджі?

По упадку ліберально-авереськанських лапцюхів, які сковували всякий просвітний рух серед нашого народу, зачав живіше бити пульс українського життя в Ромунії. Національне життя нашого народу, яке перед війною так гарно розвивалося, через останніх 10 літ було якби завмерло і лише сям-там блимали його вогники. Але як бачимо тепер, цей приспаний рух зачинає пробуджуватися, оживати. Найсильніше занав живчик народній на Буковині, зачався дебів живчик народній на Буковині, зачався деякий рух відродження в Бесарабії, появилися ластівки пробудження народнього на Мармарощині, а нема тільки вістки від українців з Добруджі. А є їх там чимало і є вони нащадками славних запорожців, які по зруйнуванню Січи втекли від москаля, щоб під турком жити. Часть їх переселилася опісля на Кубань, а часть осталася у гирла Дунаю, де і сьогодня живуть. Найбільше є їх в повітах Тульча і Констанца. В повіті Тульча займають вони числом по ромунах друге місце. Найбільші їх осередки находяться в селах Дунавеці, Моругіол, Св. Георгій, місто Тульча, дельта Дунаю і над ріками Теліца, Таіца та Циганка. Займаються вони переважно рибоповством та хліборобством. В пото, аби наша академічна молодь, яка студіює в Букарешті і якій найближче до них, занялася освідомленням, просвітою та національною організацією між ними та подала нам образець про їхнє життя-буття, а наші проводирі з Чернівців, що заходяться коло організації загального просвітнього зізду, щоб і про них не забули. („Час".)

З відчитової салі.

Організація наукової технічної праці та промислу на Радянській Україні.

Зїзд українських інжинірів та техніків, який відбувався у Львові в днях 2. і 3. лютого ц. р., найшов відгомін серед українських науково-технічних установ у Харкові. На цей зїзд виделегували харківські інжинірі як своїх заступників, ректора харківського технольогічного інституту проф. Мавра та завідуючого палатою ваг і мір проф. Мазуренка. На жаль, делегати, з причини важкої подорожі, на зїзд спізнилися і тому в честь гостей влаштувало Українське Технічне Товариство спеціяльні сходини в Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка в середу дня 6. лютого. На ці збори явилися майже всі українські інжинірі і богато запрошених громадян.

На зборах виголосили оба делєґати обширні реферати про стан українського промислу і про науково-технічну організацію праці на Україні.

Перший референт проф. Мазуренко говорив про відродження промислу. Передавати всі ті цифрові дані, якими оперував референт, у газетній статті неможливо й недоцільно. Тому то подаємо з того реферату тільки деякі маркантніші місця.

Праця над відновленням промислу проходить там дуже живо на всіх ділянках. Коли взяти час тривання повного розвалу промислу в часі від 1917 до 1920 р. і порівняти тодішній його стан з теперішнім, то прийдеться ствердити значні досягнення у відбудові промислу. Особливо в ділянці видобування вугілля і в цукроварстві досягнено великих успіхів, бо, як запевняв референт, доведено в них продукцію до висоти передвоєнної норми (1913 р.). У відділі сільсько-господарського машинобудівництва продукція побільшилася в державних фабриках майже вдвоє, порівнюючи з передвоєнними нормами. Тут слід ще завважити, що побільшення виробництва не потягає за собою збільшення числа робітників з причини переведеної в високій степені раціоналізації праці. Старі заводи, як напр. сільсько-господарських машин бувш. Гельферіх Саза, а теперішній Серп і Молот в Харкові, побільшено майже вдвоє. І все те доконано після того, як революція 1917 р. і слідуючі роки змели з заводів та шахт Донбасу дуже велику скількість відповідальних і кермуючих підприємствами людей з технічною освітою.

Будова Дніпрельстану посувається бистро вперід, при річних витратах з боку держави біля 40 міліонів карбованців на ту ціль. По скінченій будові велика частина електричної енергії піде на виробництво електросталі, а тим самим всі побоювання, що не буде споживачів для електричної енергії відразу розсіваються. І для виробу алюмінія піде енергія Дніпрельстану.

В ділянці електрифікації слід замітити велике розширення харківської електростації, сила якої доведена до 23 тисяч кіловат, т. є. поверх 30 тисяч коней. В Донбасі стає в першу чергу велика централя в Штерівці, якої

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 3)

У новий світ.

Кілька париських вражінь.

(Докінчення.)

Париж! Чарівне слово для кожного інтеліґента всякої краски лиця й кожної національности. Цеж втілення краси, мистецтва, науки, богацтва, елеґанції, марнотравства, революції, джерело „права людини", один з варстатів світової політики. Бути в Парижі і бачити бодай якийнебудь бульвар, ввійшло в добрий тон.

І мені довелось тут побути. Зміняв трохи грошей, бо платити долярами тут не в моді, навіть для американця. На маленькі франки, у вільному часі, стараюся якнайбільше „охопити". І маю вже повні очі, мозок, а головно вуха й легені. Очевидно за коротко я тут був, щоб описувати вигляд Парижа, чи його характер, хоч як тиснеться дещо під перо. А всеж таки мені дивно, що я не наткнувся за весь час ніде на поліцая, хіба на того, що управильнює рух на вулиці, ані за весь час не бачив ні вояка ні офіцера.

Подумайте: в столиці Франції я не бачив офіцера, вояка, ні поліцая на вулиці. Турецького я тут бачив, а французького ні. І хто тут відбирає „золотого" від хлопа, що не знаючи заборони їде паризькою „руською" вулицею, хто його гамбить, як нашого, коли заблукає з возом на „Марійську площу" у Львові? Бідна ця Франція. Леви чи й устоїться!

Мушу зауважити, що французи часом проворні. От напр. у нас, у Львові, уладжено виходки для псів... усюди, на кожному місці. Кожний може провірити цю правду, коли вийде рано на вулицю тоді, коли то львівські пані водять своїх песиків чи песьків (часом і по двох) „на прохід". Зате, коли селюх не вміє вишукати потрібного місця і пристане десь у куті, де вирдуковано „Занечищеня тего мейсца", то плати кару.

В Парижі поулаштовували що певну віддаль, навіть на найкращих бульварах, щось у роді парасолі на коломийському малому ринку: зробили довкола дерев залізну стінку, заввишки чоловіка, і за неї можуть заходити... мущини. Не знати тільки, як радять собі жінки. Воно нам трохи смішно, але вигідно. А все таки приличніше, як в Італії, де тільки вижолоблена „фрамуґа" в мурі на одну особу й від прохожих нічим не закрита.

Я зауважив ще одну вигідну звичку, головно для молодих і залюблених. У Львові напр. мусять залюблені пари ховатися по стрийському парку чи товчися по жареному „кайзервальді", а в Парижі сідають собі на лавочку на широкому бульварі в білісінький день і цілуються, доки схочуть, нераз довше, як у театрі. Деякі роблять це саме витаючись, на вулиці. Мій товариш каже, що в Дітройт також так можна. А якийсь злобний американський судя — читав я в „Ділі" — засудив подружа за цілунок на місті. Недаром то подружа так рідко цілується.

На державних будинках і на давніх королівських у Парижі пишається прегарний напис: „За вашое і нашое..." аґій бодай мене: „liberté egalité, fraternité". Якось ніяково згадувати при цьому Версай і Сен-Жермен.

Що й не казати, а бачите Лювр, один із найбільших музеїв світа, бачите Мільонську Венеру, Аполльона, прастару мозаїку, зразки культури від найстаршої до найновішої доби, оріґінальні образи Леонардо да Вінчі, Рубенса, Рафаеля, Ботічеля і сотні модерної школи, це неодна година насолоди навіть для такого, що не є артистом, от якби непричком я. Мені зовсім не було дивно, коли я бачив, що з великим захопленням приглядається усьому тому, а головно малярству, чорноока жінка з вірляним носом, у східній народній одежі з гарно гаптованим шалем, натягненим до половини кучерявого волосся та в шовкових капчиках. Бо це саме робив би всякий. А скільки я тут бачив зразків такого малярства, яке призбиране в нашому національному музеї. Але наш музей навіть не має спромоги показати всього призбираного богацтва, бо нема місця.

Стоять ще в Парижі всі королі, стоїть ще великий імператор Наполеон та памяки його тріумфу, тріумфу Франції, ворота на „Алеї Елісейських Піль", та зі своєї поваги показує всьому світові красу Парижа. Немов зоряні рамена розходиться звідси 11 довжезних алей, що обрамовують ті кути впорядкованого каміння й цегли, які разом творять Париж. А люди подобають звідси на маленькі мурашки в цьому муравлищі, мов одноднівки поруч тріюмфального „Лука" Наполеона. Їх не стане, а велич і слава Наполеона лишиться.

Цікавий Париж ще богато дечим. Але треба самому бачити. А щоб бачити, треба знати його мову. Це не правда, що з німецькою мовою світ перейдеш, як — переконуюся — неправда й те, що з анґлійською. Треба знати німецьку, французьку й анґлійську поруч одної зі славянських. Щойно тоді мабуть буде світ отворений. От, у театрі розмовляє індійка (яка була в Люврі), анґлійською мовою. Тому за всяку ціну треба дбати, щоби наші діти вчилися бодай у приватних середніх школах безумовно усіх трьох мов. І то мов, а не граматик; говорити, а не правил.

Пощастило мені побувати і в театрі; був я на Фавсті. На цьому, здається, знаному Фавсті. І треба сказати, що богато музичних, сценічних костюмових та інших подробиць, важко і повірити, можливі. Театр у середині і знадвору заслугує на особливішу увагу, оркестра велика, дуже зіграна, гуртові сцени живі, природні, з масою осіб а Марґарета та особливо Мефісто знаменитий.

Театральна публика складена з усякої краски французів, а у великій частині з „янкі", що вертаються в Америку. Та хто знає, чи не було ще де й малороса. Та хоча як воно цікаво в Парижі, — але хай його оглядають ті, що мають час і гроші. А я — ні одного, ні другого. А зрештою вже й так терплю на болі голови від смороду бензини. Бо фіякрів тут уже зовсім нема. Хоч одну „одноконку" бачив я на вулиці: фірман ще у новому циліндрі, а кінь так виглядав, якби мав закінчити фіякерську славу.

Їду на дворець св. Лазаря, а звідси до Нормандії. Дихну воздухом бодай через вікно.

(В поїзді до Шербурґа).

потужність протягом двох найближчих років буде доведена до 100 тисяч кіловат. Опалювання кітлів буде вестися вуглевим порохом, отже наймодернішим способом.

Сілікатовий промисл (цемент, вироби з глини і т. п.) теж сильно піднявся, при чому з дотеперішніх відпадків при виплавці чавуна над Дніпром буде вироблятись жужлевий цемент.

Це піднесення промислу стало можливим тільки завдяки широкому освідомленню мас про потребу самооборони та організації відповідного технічного шкільництва. А треба знати, що шкільництво на Радянщині, як ми довідалися з реферату проф. Маєра, поставлено зовсім відмінно від тутешнього. По обовязковій початковій школі, так званій семирічці йдуть професійні школи, дво, трьох чи більше літні, які вже випускають відповідних техніків. По скінченій технічній школі йде наука в політехнічних інститутах, з програмою, зближеною до заграничних високих шкіл. Крім цього істнують окремі дослідні катедри для культивування науки. Є ще й так звані робітничі факультети, на які поступають робітники, по повній підготовці з математики, фізики, хемії і політосвіти. Роб тничі факультети видають теж дипльоми.

Поміч для студентства в часі наук є дуже видатна. Більшість студентів одержує підмоги, зочинаючи від 30 карбованців місячно, залежно від курсу, при чому семейні (бо й такі бувають) одержують додаток 50 процент від основної підмоги.

Умови заробітку для інжин рів доволі корисні, бо початкова плата не буває нижча 150 карбованців в місяць. Цікаве є явище з перескакуванням інжинірів з одного підприємства в друге; красших інжинірів заводи просто переловлюють і перескасування затихає звичайно при платні 300—400 карбованців. Слід однак замітити, що професорські та асистентські платні не йдуть вище 260 карбованців. За те професори „дороблюють" за всякі експертизи, проєкти і т. п. і до тисячі карбованців в місяць. На загал однак інжинірів за мало і тому при відповідних кваліфікаціях заграничні інжинірі можуть одержати добрі заробітки.

І є ще одно дуже важне явище: інжинірі на Радянщині стали піонірами не тільки промислового, але й громадського руху.

По деяких поясненнях на завдані запити з боку присутніх, які торкалися головно навязання культурної співпраці, голова Технічного Товариства д-р Павл в замкнув сходини.

По сходинах відбулася спільна вечера.

П. В.

В безконечній черзі...

Нова розправа проти Василя Атаманчука й Івана Вербицького перед судом присяглих.

ДЕСЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В пятницю 8. лютого продовжувано розправу дальше. На салі ледви кілька осіб.

Ревеляції прокуратора.

На початку розправи прокуратор Ланевський повідомляє трибунал, що до прокуратури вплинуло донесення вязня Бернарда Секляра такого змісту: Вязень Секляр зізнав на поліції що він знає назвище правдивого убийника кур. Собінського, яким є **Теодор Гуменюк**, бувший студент духовної семинарії у Львові. Зараз по убивстві Теодор Гуменюк утік до Чехословаччини. Прок. заявляє, що зізнанням Секляра годі вірити тому, що він, мовляв, робив враження типового маняка підчас переслухання на поліції та в прокуратора і що він робив повідомлення вже в багатьох інших карних справах, які виявились опісля неправдивими.

Де є св. Дм. Тисяк?

Покликаний свідок Дмитро Тисяк нині не явився і тому прокур. просить відчитати його попередні зізнання.

Обор. д-р Шух. противиться цьому і годиться до понеділка подати точну адресу цього свідка

Внесення прокуратора.

Прокур. просить переслухати сл. суддю Янушевського на обставину, як заховувався підчас переслухання св. Жуков, який на попередній розправі симулював дурноватого, а вчора тут на розправі вдавав наівного.

Внесення оборонців.

Обор. д-р Шух. ставить внесення, щоб переведено місцеву візію при вул. Королівській і Тарновського і там на місці переслухано св. Гасмана тому, що з ситуаційного пляну годі унаглянднити собі розположення та конфіґурацію терену і що поліція обчислює час на секунди обом обвинуваченим, яких уважає убийниками куратора.

Треба знати, що вул. Тарновського веться серпентиною в гору і що пасажири Гасмана, йдучи вул. Тарновського в гору, як це зізнав св. Гасман, мусіли віддалюватися від вул. Королівської, де вбито куратора. Оборонці навіть зрікаються переслухання обох обвинувачених на місці, але прок. таки противиться тому внесенню.

Обор. д-р Старосольський просить приняти згадане внесення д-ра Шух. і мотивує тим, що зайшла основна зміна в концепції з автом. І так у першім вигляді цеї концепції поліція твердила, що убийники приїхали авт м на вул. Королівську, а опісля втікали вул. Тарновського в гору. Опісля знову, що убийники прийшли на горішню часть вул. Тарновського і зійшли на вул. Королівську. Це є зовсім нельоґічне, це просто абсурд. Неможливо, щоб убийників ніхто не запримітив на вул. Тарновського, як сходили в долину. Щодо переслухання св. Янушевського, то обор. д-р Стар. годиться на переслухання сл. судді, але при цьому зазначує, що оборона приймає нормальність св. Жукова, який не має тільки етичних підстав. Адже св. Жуков зложив перед слідчим суддею обтяжуючі зізнання лише тому, що обв. Вербицький перешкодив його садистичним ефектам до молодого сільського хлопця, **Івана Баса** з Гаїв, якого просить переслухати. Св. Жуков заявив у суді, що про убивство „високого пана" довідався з преси і дійсно його зізнання перед сл. суддею — це вірна парафраза статті з „Газети Поранної" п. з. „Як убито кур. Собінського", якої число обор. передає трибуналові.

Дальше оборонець просить покликати асистента Міліяна і вязничного сторожа Міґу на обставину, що св. Жвір — це недорозвинена людина і що доносив на інших співвязнів; його доноси показалися пізніше безосновними.

З черги оборонець просить переслухати кількох визничних сторожів на обставину, що св. Качор нахвалявся пімститися на Вербицьких. Опісля просить переслухати п. Ф. **Аренгу**, емерит. розвідчика, який бачив убийників куратора з лиця на вул. Тарновського і зробив донос про це до поліції.

Обор. д-р Шух. просить з черги переслухати д-ра Райнлендера, бувш. директора поліції і д-ра Ляйстинера, власника кіна „Палас", на обставину, коли повідемлено д-ра Райнлендера про убивство куратора і на ту обставину, що контроля білетів у кіні „Палас" відбувалася між год. 6.30 і 7.30 веч. Обор. просить дальше відчитати зізнання п. Трача на ту обставину, що обв. Атаманчук зараз по переслуханню 20. І. 1927 р. виїхав зі Львова за намовою своєї нареченої. Дальше оборонець ставить ще цілу низку інших внесень.

Прок. спротивився всім цим внесенням оборони, з виїмкою внесення на переслухання емер аґента Аренги.

Трибунал по годинній нараді згодився на переслухання сл. судді Янушевського, відчитати

Свято Духовної Семинарії.

Промова о. ректора д-ра Йосифа Сліпого при посвяченні молитвенниці.

Від Ред.: Промова о. рект. д-ра П. Сліпого, виголошена при посвяченні молитвенниці Духовної Семинарії в дні 3. ц. м. появляється у нас дещо спізнена, бо ми щойно відтворювали її на основі наших скорописних записок.

Ваша Ексцеленціє, Високопреосвящений Архієрею! Торічне благословення іконостасу, піднебесного і кивота в день світлих Ваших іменин було благодатним завдатком розмалювання цілої молитвенниці, що є — слава Богу! — одним з найкращих повоєнних мистецьких творів у городі Льва, а може й на всій Галицькій Україні. Ціле своє життя змагали Ви, Ексцеленціє, до того, щоб добути якнайглибший зміст у церковній і народній роботі і це змагання мусіло в першу чергу засягнути Духовну Семинарію.

Осередок, в якому виховується духовенство і приготовляється до того, щоб нарід духово перетворювати, осередок, який має достарчувати щораз то нових животних соків для народнього організму, мусить сам в собі скупчити найглибші гадки і найвищі ідеї, мусить вдихати повними грудьми аромат Христового Духа і не лиш голошеним словом, але й образом підносити та ублагороднювати молоду душу. І саме тому вибрав мистець за Вашим одобренням і благословенням при розмалюванні цеї молитвенниці символи, які безупинно мають промовляти до умів і сердець глядачів, змушувати їх шукати щораз то глибшого змісту в незглибимих Христових правдах і плекати просту і ясну віру.

У всіх народів усіх часів була туга за символом і потреба уживання знаків та унаглянднень релігійного і світського змісту. Ця туга стара, як людська природа. Сказане слово, утворене поняття легко стають поверхованими і плиткими й попадають в забуття, тому розум шукає за середниками, щоби зберегти й закріпити внутрішній зміст. І осягає це при помочі наглядних форм, мистецьких образів, символів. Людська душа й тіло фізично звязані зі собою і тому людина при помочі змислів творить нові духові поняття, пригадує собі давні, висловлює свої гадки й бажання та передає їх наслідникам. Змисл лекше й певніше може задержати свій предмет, ніж ум свій. Тут лежить завязок і генеза символів.

Найвищий ступінь осягнула символіка, коли дала вислів Христовій релігії, бо тут вона звязала велич вічних гадок і премудрих діл Божих і темінь та марність людського серця, вагання й упадки людського духа. Символи спонукують людину призадуматися, збудити в собі віру, піднестися до Бога, а для Бога це догідний спосіб зблизитися з відвічними правдами до людини і дати себе зрозуміти. Тут суть християнських символів, мистецьких знаків Христової віри, тут основа алеґорій і притч, яких уживав Христос.

І ще одна причина, яка вплинула на розвій християнських символів: це переслідування і наклепи зі сторони поган. Щоб охоронитися від них, християни уживали символів як натяків на християнську правду і лиш той міг їх зрозуміти, хто знав Христову релігію. Тимто старохристиянські символи нам такі дорогі, що промовляють до нас таємничою і містичною мовою часів катакомб і кровавих переслідувань, мовою, яку переняли старохристиянські базиліки і візантійські мозаїки. Це також спонукало і нашого мистця заговорити тою старовинною, могутньою і ґрандіозною мовою часів, коли Христова віра набирала розмаху до широкого лету і розвивала своє внутрішнє життя — часів, таких подібних до теперішнього стану нашої церкви і народу.

Розвинути життя духа, зажити ним в повній повні, поставити перед очі найголовніші творчі моменти Христової віри — це провідна ідея нашого мистця.

Про це свідчить ось імпозантний образ талантів, символ помноження всіх потенціяльних сил, вложених Богом в людську душу. Поважний маєстатичний Господь в орієнтальній мальовничій ноші роздає щедро обома руками таланти: один, два, пять — молодцям, що на їх лицях пробивається духова вищість зга. недбальство. Незвичайно милий хлопчик-ангелик послугує Господеві. Роздача відбувається на березі голубого моря, на якім видніє корабель, знак, що Господь вибирається в далеку дорогу, лишаючи їм свобідну волю ділання. За той час вони мусять працювати й розвивати свої сили і спосібности, розійшовшися трьома шляхами: неробства (закопує свій талант), хліборобської роботи й умової праці. Це час життя, експанзії людських природних сил і надприродних дарів, час найвищої активности, якої Бог вимагає від кожної людини, а передовсім від священика.

На другім краю широкої картини представлений звіт з праці перед Господом по його поворoті. Перед домом, як символом царства Божого, сидить Господь. Палата у старохитійськім стилю, з вирізьбленими старовинними, незвичайно цікавими орнаментами, в середині всевідуче Боже око. Господь держить в одній руці судейську булаву, опустивши другу руку на коліно як знак великої духової рівноваги і судейської безсторонности і приймає обрахунки з розданих талантів. Тумановатий недбалець відкопав один талант, звертає його Господеві, оправдуючись безуспішно. Другий приніс роскішні золотисті снопи пшениці як доробок фізичної сили, а третій, високоумний, книгу, як твір інтелектуальної праці. Буйна рослинність, високі акації, ріжноманітні цвіти додають картині погідности і великої життєвої жвавости. Це найбільший своїми розмірами образ молитвенниці, який замикає плечову (задню) стіну. Кожний богомолець Духовної Семинарії, виходячи, мимохіть спиняє своє око на образі й думкою пригадує собі, що й він мусить помножувати дані Богом таланти, з котрих колись Господь зажадає від нього точного звіту.

(Продовження буде.)

статтю з „Газети Поранної" і зізнання аспіранта Міліяна, переслухати Аренгу, д-ра Райнлендера і Ляйстинера та відчитати зізнання Трача.

Інші внесення оборони трибунал відкинув.

Опісля переслухано св. **Марію Стецюкову**, ... як істерична плела несотворені річи та на... не сидалася на оборонців, а й предсідникові не змовчала. Ціла саля аж гуділа від сміху в часі її зізнань.

Обор. д-р Шух. ставить внесення, щоби свідка піддати психіятричному обслідуванню і покликати кілька осіб, які ствердять, що свідок обвиняв їх безпідставно у ріжних злочинах. На тім перервано розправу до завтра.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Проби мови.

До одної з наших редакцій забіг пес. Загнали його сюди ..., що лютують на вулицях Львова, ... сльози зі шкла і вітхнення з мурів. Маленький, брудний фокстерієр, якого мама була добе... ном а тато новофундляндцем. Так бодай каже представник Г. К. Ч. (Господ. Кооп. Часопис, не Галицька Чрезвичайка!) і ми мусимо йому вірити.

Маленький песик забіг і покірно сів собі коло порога. Присягну, що припускав, що це якийсь банк, бо побачив людей, похилених над бюрками, а в воздусі тільки тиша і дим з папіросів. Але швидко переконався про свою помилку.

Одна похилена голова піднеслася в гору а тишу протяв жалібний голос:

— Панове, як властиво писати: Навпаки чи противно?

Як на приказ піднеслися і другі голови. Грізний пан з чорною борідкою і ще чорнішими окулярами, розвинув ноги з пледа, встав і сказав:

— Ясно, що навпаки!

— Чому?

— Мій дорогий, треба бути неуком, щоби не знати.

— А мені здається — заговорив один із „статейних" — що таки правильно буде навпаки і противно.

— І я так думаю.

Чорний пан почав сердитись.

— Нема що думати. Подивіться до наддніпрянських видань.

— Ти мені наддніпрянськими виданнями очей не вибивай. Вони чорт зна що пишуть. Читай часописи...

— Я не про часописи, а про книжки.

— В книжках, як хто хоче так пише. Один знає мову, то пише добре, а другий не знає, то пише зле.

— Але на кождий випадок ліпше як ти.

— Чому?

— Бо ти пишеш по галицьки.

— Я пишу так, щоб мене зрозуміли.

— Але пес, як би зїв, то напевно здох би.

Ображений скочив від свого столика, схопив часопис зі своєю статтею, висмарував маслом і наставив псові. Песик уже на початку дискусії перестав боятися і вимахуючи хвостиком, обнюхував дискутуючих. Почувши запах масла, він кинувся на папір і вмить проковтнув його.

В редакції настала тиша, як перед виплатою святочного додатку. Всі ждали: буде чи не буде, здохне чи ні.

Песик хвильку кліпав очима, витягав шию і перебирав лапками. Далі підскочив, звертівся і жалібно завив.

— Бачиш! Ось-ось натягне ноги — зареготався чорний пан.

Але песик не здох. Болі мав, та до смерти було йому ще далеко. За хвилю вже бігав знову і моргав хвостиком. Видно мова не смакувала йому, але всеж таки не була смертельна.

Прийшла черга на другий експеримент. Той член редакції, що недавно тремтів за свою мову, побіг швидко до другої кімнати і вхопив першу з краю заабручанську ґазету, „Комуніст" з 29. січня 1929...

...„Але проводжувана досі робота ще недостатня... Відповідь на ці питання в цілому вдалося одержати..."

Ті два маленькі кусники часопису, добре помащені маслом, зїв песик з великим апетитом.

Але не минула й хвилька як він скрутився, мов від страшного болю, заклямцав зубами і почав точити піну.

— Сказився! — заявив представник ГКЧ., і втік до другої кімнати.

— Ти певно здурів мене і дав щось із галицької передвоєнної преси! — крикнув чорний пан і вискочив на столик.

— Даю слово, що з „Комуніста".

За той час песик почав викидати лапками, потім перевернувся горі черевом і видав з себе такий жалібний зойк, що всім сльози станули в очах. Ще хвилька муки і маленьке тіло знерухоміло.

Песик здох.

Галактіон Чіпка.

Закінчення бюджевотої дебати.

(Власні телефонограми.)

(ік) Сьогодня переведено дебату над бюджетом мін-ства скарбу, військових справ, закордонних та інвалідських рент. Завтра відбудеться голосування. Після того найближче засідання у вівторок, на якому буде переведене 3 читання бюджету. Після вівтірка у працях сойму послідує перерва до слідуючого вівтірка. В тім часі буде радити сенат.

—o—

Промова посла д-ра Волод. Загайкевича.

(ік) При дебаті над бюджетом мін-ства справедливости забрав м. ін. слово пос. д-р В. Загайкевич. В обширній промові заторкнув між іншими такі справи. На вступі звернув увагу на аномалію, що ресорт мін-ства справедливости, який повинен стояти поза всякою політикою, має на собі найбільш яскраві знамена політичного інструменту виконавчої влади. Таким робом є звихнення провідної засади конституції про рівнорядність влади законодатної, виконавчої і виміру справедливости. Говорячи про неуправильнені відносини в ділянці взаємин між законодатною та виконавчою владою промовець вказав на вічно ще неполагоджену справу ухилення соймом пресового декрету. Переходячи до спеціяльних справ судівництва промовець передовсім згадав розпорядок про устрій загальних судів і декрет про орґанізацію тюремництва. Цей останній декрет позбавив судейський чинник впливів і надзору над тюремництвом. Промовець гостро полемізує з декретом президента про нове карне поступовання, яке на практиці відкриває широко судові двері для орґанів поліції й інших адміністраційних чинників. Переходячи до відношення мін-ства справедливости до українського населення, промоевць почав від політичних процесів, їх скількости і кар та способу їх переведення. Серед численних прикладів вказав м. ін. на арештування ґімназійних учеників у Яворові, яких щойно після 38-дневної слідчої вязниці випущено на волю, як цілком невинних, дальше на арештування селян у Тернопільщині і на випадки, які в яскравій суперечности стоять з приписами конституції і карного закона про слідчу й превенційну вязницю. Зокрема промовець присвятив багато уваги тенденції передавати українські справи присяжним судам, в яких не засідають судді української національности. Окремий уступ присвячує листопадовим подіям, після чого промовець перейшов до конфіскаційних справ. „Діло" сконфісковано за буквальний текст промови голови Українського Клюбу д-ра Левицького Дм. дня 30. червня м. р., а недавно за буквальний текст, взятий з соймового діярія, промови пос. Паліїва. Тижневик „Свобода" на 52 минулорічних чисел був 23 рази сконфіскований. Тепер вводиться спеціяльну процедуру конфіскования ґазет, щоби наложити на видавництва як найбільші матеріяльні страти. Промовець гостро виступає проти нехтування української мови в судівництві навіть у скромних рямцях т. зв. язикового закона. Тут висувається таксамо незнання української мови суддями на території з більшістю українського населення. На основі того права промовець стверджує, що відносини в судівництві від попереднього до теперішнього бюджету не підлягли найменшій поправі, а всі виводи пана міністра справедливости не заперечують оскарженням, які підносять українці.

—o—

Підписання протоколу.

„Тасс" повідомляє, що Літвінов звернувся письмом до пос. Патека, предкладаючи йому підписати протокол 7. лютого. В комунікаті сказано, що протокол буде підписаний 8. лютого; політичні кола думають, що протокол буде підписаний 9-го. Дня 8. лютого румунський міністр Давіля і пос. Патек були в наркомінделі і конферували більше, як годину. Опісля оба міністри відвідали Кремль. Потім були на сніданні у фр. амбасадора. На сніданні були теж посли балтійських держав. Пополудні Літвінов ревізитував у польськім посольстві міністра Давілу. Дня 8-го лютого відвідав мін. Патека латвійський посол Озолс, який зараз потім відїхав до наркоміндела.

—o—

Амнестія в Югославії.

Югославянський король по нараді з міністром справедливости підписав декрет про заг. амнестію.

—o—

Троцький поселиться у Відні?

„Юнайтед Прес" повідомляє, нібито Троцький задумує вибрати собі Відень за місце по...

стійного осідку, бо поселення в Німеччині стрічається з ріжними трудношами.

—o—

Вугіль прийшов до Львова.

Завдяки інтервенції комісаря уряду д-ра Надольського прийшли до Львова перші транспорти вугля. Електрівня дістала 24 ваґони, приватні відборці 25. Сподіються, що від нині транспорти приходитимуть правильно. Також маґістрат на своїх складах дешевого отоплювання не має вже лише дрова; сподіється одначе дістати 80 ваґонів угля з Явожна, а до понеділка 30 ваґонів шлеського вугля, який ще є в Кракові. Маґістрат перестерігає населення, щоби за вугіль платило ціни, які обовязували перед морозами, а про кожне нарушення цін щоби повідомляло маґістрат.

—o—

Громадяни! Поголовним членством дамо доказ перед світом нашої свідомости і національної гідности. Тому мерщій в ряди членів „Просвіти".

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич**, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 59-60. 1258 12-?

— **Курс для інструкторок кравецтва і управительок робітень** під проводом п. Ст. Монцібовичевої розпочинає з днем 20-го лютого кооператива „Труд" у Львові. Зголошення: „Труд", Львів, Ринок 39. Оплата 20 зол. місячно. По скінченню курсу посада запевнена. 1428 1-1

— **Вечір С. Стадникової** для вшанування 25-ліття акторської праці артистки відбудеться заходом „Кооперативи Український Театр" у Львові дня 16-го лютого ц. р. у салі Муз. Інституту ім. М. Лисенка у Львові в год. 7-ій вечером: театральна ювилейна вистава з участю п-і Софії Стадникової з такою програмою: І. дія „Запорожець за Дунаєм", II. дія „Мірандоліна", III. дія „Маруся Богуславка". — Після вистави у салях „Брістолю" комерс, на який зголошення приймає „Коопер. Український Театр", Руська 18, І. пов. Привіти та телеграми слати на адресу Кооперативи.

— **В останню неділю колядок** співатиме відомий Успенський Хор новий репертуар колядок і щедрівок в **Преображенській церкві у Львові дня 10. лютого ц. р.** в 12-ій год. в полудне з доходом на „Рідну Школу". Використовуйте добру нагоду, бо варта послухати в останнє цього року наших прегарних колядок і щедрівок у мистецькому виконанні.

— **Політичні процеси у Львові.** 18-го ц. м. почнеться у Львові розправа проти 22 мешканців Гребенного (серед них 9 жінок), обвинувачених у злочині „прилюдного насильства". Буде це епільог відомих подій у Гребеннім, коли поліція стріляла до юрби. Одночасно почнеться перед судом присяжних розправа проти 23 осіб з Тернопільщини, обвинувачених у комуністичній пропаганді.

— **Чому нема вугілля?** На цей запит кожний хотів би у Львові мати відповідь, а знає лише те, що пишуть: що краківська дирекція залізниць стримала транспорт вугілля, який мав іти до нас. Чому — невідомо. Чимало місцевих заведень не має чим палити, а до весни ще далеко. Ті, що торгують вугіллям, аж руки затирають з радощів; буде на чому заробити.

— **„Тарас Шевченко" в Дрогобичі.** Від 14. лютого ц. р. буде висвітлювана в кінотеатрах в Дрогобичі найбільша українська фільма з життя нашого Генія п. з. „Тарас Шевченко". Як нас інформують, підчас висвітлювання відспіває хор цілу низку українських пісень. Сподіваємося, що не буде ні одного українця, який не оглянув би цієї картини.

— **Бандити гріють собі руки.** Морози примушують львівських вломників шукати собі захи...

По широкому світі.

Болгарський цар Борис вибирається в подорож по Европі в товаристві прем'єр-міністра і міністра закордонних справ.

Німецький міністр комунікації Ґерард зголосив свою демісію.

У Німеччині почався страйк 200.000 текстильних робітників.

У Римі оголосили справоздання про діяльність спеціяльного римського трибуналу, що досліджував справи про протифашистівську пропаґанду. За 2 роки трибунал засудив на вязницю 939 осіб.

Югославянський король підписав декрет про політичну амнестію.

Дивогляди.

Квіти реторики.

У коломийській „Жіночій Долі" находимо поклик на тему „Єдности" з таким реченням: „Тільки одна рука, одна нога, одно серце, одна душа поведе нас до бажаного кінця". Нагадує це відому фазу вічевого красномовця: „Одною ногою скочив на барикаду, а другою гукнув: хай живе свобода!"

сту в ріжних льокалях. На Коперника 7 заглянули до ґалянтерійної крамниці, звідки забрали чимало вовняних предметів; на Ґазовій 16. накрали білля на 150 зол.; на Голуховських 11. забрали вино на 400 зол. Не оминули навіть парохіяльного дому при церкві св. Петра і Павла на Личаківській вул., де вкрали о. Ґалянтові чимало одіжі.

— **За шкоди, спричинені війною.** У Львові зорґанізувався „Центральний Союз Оборони вірительностей" на вул. Охоронок ч. 1., що має на меті спонукати сойм до зміни вальоризаційного закону, а уряд до сплати відшкодувань, признаних оцінковими комісіями тисячам осіб, пошкодованим війною і 10-літньою девалюацією. Союз скликає загальну нараду при співучасти всіх послів і сенаторів і трьох місцевих професорів університету.

— **З морозу потріскали шини.** Наслідком великих морозів, що доходять до 35 степенів, дня 7. лютого потріскали залізничі шини на шляху Скнилів-Глинна Наварія (Львів-Стрий). З тої причини на короткий час здержали залізничий рух на цьому шляху, так, що поспішний поїзд, що мав відійти зі Львова в год. 9.35, відійшов щойно в год. 14.15.

— **Ватри на вул. Львова.** Львівський маґістрат, за прикладом Варшави, вчора приказав розложити великі вогні зі стосових полін на вул. Львова. Вечером грілися прохожі при таких ватрах м. і. на Ринку та Гетманських Валах.

— **З Наукового Українського Інституту у Берліні** повідомляють нас, що дня 8-го ц. м. відбувся відчит інж. А. Батя п. з. „Характеристика місцевого самоврядування на Радянській Україні".

— **„Міс Европа" — мадярка.** Вибори „міс Европи" в Парижі відбулися 7. лютого в палаті „Журналю". Жюрі складалося з франц. артистів і письменників. Жюрі признало титул „міс Европи" мадярській кандидатці, 18-літній Єлисаветі Сімон. „Пат" впевняє, що найстрашнішими конкурентами „міс Гунґарії" були представниця Польщі, Франції та Греції.

— **Катастрофи без кінця.** У нафтовій шахті „Рудольф" в Уричі вибухла пожежа і наробила шкоди на 10.000 зол. — В Арґентині знищений вітром дирижабль „Ля Плята", куплений урядом від Італії 1920 р. — Підчас одної ліцитації в Льондоні завалилась долівка великої крамниці з порцеляною. 30 осіб упало до сутерин; 12 тяжко ранених. — В Японії в місті Масецу кур'єрський поїзд зударився зі сиґаркою, яку не доглянув у темряві; 4-ох убитих, 60 ранених. — У густій мряці трансатлянтійський пароплав „Амерікен Фармер" наїхав на підводні скелі. — У Римі підчас процесії стріляли з моздірів; одна іскра впала в амуніцію; вибух ранив кількадесять осіб. — Біля Ліону зударились два поїзди; 8 осіб тяжко ранених. — Підчас похорону матері есп. короля в Мадриті один з глядачів станув біля гармати, що стріляла сальву і згинув від напору воздуху при вистрілі. — У Гамбурзі впав підчас проб бальон; 4 особи ранені. — Біля еспанського побережа впав у море анґл. гидроплян; два летуни потонули. — В індійській пристані Рангбон згорів корабель з нафтою; 6 осіб згинуло.

— **Доля артистки.** У парискім міськім шпиталі померла стара забута жінка Люіза Вебер. Її імя можна найти в неодній книжці, але не дійсне; 40 літ тому всі знали її під псевдонімом Ґулю. Це була зірка „Мулен Ружу", танечниця, що створила „реалістичний кадриль", підкидаючи прозірчастими паньчішками. Це був на ті часи „верх неприличности". Коли мода прийшла на інші розривки, Ґулю купила двох львів і показувала їх під ярмарочними шатрами в костюмі приборкувачки. Пізніше вона продавала на вулиці помаранчі і відкрила фотоґрафію „ a ля мінут". І так усе нижче та нижче. Ґулю знала інтимно колишнього наслідника анґлійського престола Едуарда VII., була приятелькою великого маляря Ренуара і неодного з великих... Тепер померла в нужді.

— **Карієра ката.** Старий урядовий кат Чехословаччини Вольшлеґер пішов на емеритуру. На його місце кандидувало 40 осіб. Вибір упав на 33-літнього Бр..арського, що спершу був фільмовим опера..ром, потім жандармом. Раз зустрів він випадково в літі на грибах Вольшлеґера, познайомився з ним, подружився і став його помічником. Не маючи багато праці він направляв образи. Чи довго буде він на посаді ката, це залежить від того, чи чехословацький уряд уважатиме потрібним оплачувати її, зваживши, що новий карний кодекс передбачує кару смерти лише у вимікових випадках.

— **Краса шкодить на мозок.** У варшавській касі ощадности працювала скромна дівчина Владислава Костакувна. Неждано стала вона кандидаткою на міжнародню красуню, дістала титул „Міс Польонія". Приїхавши до Парижа дістала вона пропозицію від фотоґрафічної фірми „Мануель Фрер" стати моделькою за 200.000 фр. річно. Костакувна відкинула цю оферту, бо хоче вернутись до Варшави і вчитись... співати.

— **Вислідок атлетичних змагань у Варшаві.** Недавно передавали ми звістки з варшавської преси, а саме голос одного з бувших підприємців атлетичних змагань, який демаскував орґанізацію теперішньої боротьби атлетів у Варшаві, кажучи, що це боротьба планово обдумана, з розділеними ролями між поодинокими борцями. Тепер читаємо про вислідок цих змагань. Зі справоздання останнього вечора виходить, що Гаркавенко вийшов переможцем над мистцем Польщі Штекером, божком публики, яка без огляду на першенство Гаркавенка домагалась передати йому велику срібну чашу. Виринає питання: якби ці змагання були заздалегідь умовлені, як пояснити собі перемогу Гаркавенка, що не має прихильників ні серед орґанізаторів змагань ні серед членів жюрі ні серед публики?

— **Ріжні вістки.** В Лізабоні утворили в університеті першу катедру журналістики, яку викладатиме посол і денникар Орано. — У Ленінграді помер відомий директор театрів Сабуров. — Померла мати еспанського короля Марія Христина. — У Беїра, португальській кольонії східн. Африки, великий боревій знищив ціле місто, а на морі три кораблі. — Китайські бандити пірвали німецького місіонаря Шрама і випустили його на волю за 10.000 дол. викупу. — У Берліні помер німецький летун барон Гінефельд, герой трансатлянтійського перелету. — Ліки мають у Польщі подорожіти на 12 проц. — На Горішнім Шлеську відкрили великі контрабандні мантійства зі залізом.

— **Світове кіно.** Всеукраїнське кінове підприємство пускає фільму „Бенефіс кльовна Жоржа" з доби горожанської війни. — Мозжухін виступає в Берліні в фільмі „Манулеску король злодіїв" при співучасти Бриґіди Гельм, одночасно підготовляється до головної ролі в „Хаджі Мурат" Толстого. — У Ленінграді виходить фільма присвячена 100-літтю смерти Грибоєдова. — У Берліні вийде фільма присвячена Штравсу. — У Голівуді підготовляють фільму на підставі оперового лібретта Верді „Ріґолетто". — Група французьких послів, що складає „парляментський кіно-союз" звернулась до голови палати з проханням дозволити поставити в одній зі саль кіновий апарат. — За минулий рік Злуч. Держави ввезли до себе 200 чужих фільм з чого 83 німецьких, 37 анґлійських, 30 французьких, 16 радянських, 6 шведських і 6 італійських. — У Чехословаччині є тепер 93 кін. Перед війною у Празі було 20 кін.

— **Відчит** о. д-ра Т. Галущинського про національно-політичні відносини в Палестині з узглядненням сіоністичного питання відбудеться заходом священичого Т-ва „Єдність" дня 12. ц. м. в 6-ій год. попол. в комнатах „Власної Допомо- 1-1
ги" вул. Корнякта 1, II. пов.

— **Австрійський Консулят у Львові** урядує від 11 лютого ц. р. у своїх нових бюрах в домі при вул. Сикстуській 35/II і приймає всіх інтересентів в повседневих днях між 9·30 1354 4-4
а 12 год. передпол. Тел. 897.

— **З днем 1. березня (марта) 1929 р.** улаштовують СС. Василіянки 3-місячний курс крою і шиття білля і суконь. Також повідомляють, що всілякі замовлення, як шиття суконь, білля, церковні річи, вишивки, гафти і килимові вироби виконується солідно і дешево. Зголошення на курс і замовлення приймається устно і письменно в Управі СС. Василіянок при вул. Длуґоша 17. Учениці курсу можуть мати також приміщення при 1333 1-3
інституті.

Громадяни! Приготовляймося до відповідного відсвяткування 60-літнього ювилею „Просвіти“ та причинімося всі гідним нас ювилейним подарком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матери.

Театри.

Кооператива „Український Театр“ під дир. Й. Стадника.

Неділя 10-го, г. 3. попол. „Доллі“, оперетка на 3 дії Г. Гірша.

Неділя 10 го. г. 7·30 веч. „Мадам Батерфлай“, опера на 3 дії Пуччінього.

Вівторок 12-го, г. 3. попол. „Хмара“, нар. драма на 5 дій А. Л. Суходольського (відновлення).

Вівторок 12-го, г. 7·30 веч. „Орлов“, оперетка на 3 дії Гранінштедтена (відновлення).

Великий Міський Театр:

Субота 9-го, г. 3·30 попол. „Пан Далай“ (для шкільної молоді).

Субота 9-го, г. 7·30 веч. „Таїнна дама“.

Неділя 10-го, г. 4. попол. „Ніжки на стіл“.

Неділя 10-го, г. 7·30 веч. „Бродвей“.

Понеділок 11-го, г. 7·30 веч. „Одна одинока ніч“.

Кіна.

„Аполльо“: „Тайний курєр“.

„Лев“: „Королева джез-бенду“.

„Оаза“: „Блакитні очі“.

„Палас“: „Серце не слуга“.

„Фатаморгана“: „Геєнна враженого мужа“.

Спішіться з висилкою членських вкладок до Т-ва „Просвіта“. Нехай ні одного не буде між нами, який не став би в ювилейному році його членом.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооператива „Український Народній Театр ім. Тобілевича“ в Станиславові.

Калуш, саля Народнього Дому:
Субота 9-го лютого, „Чар вальса“.
Неділя 10-го лютого, „Ревія“.

Коломия, саля Каси Ощадности.
Понеділок 11-го лютого, „Чар Вальса“.
Вівторок 12-го лютого, „Ревія“.
Середа 13-го лютого, „Доллі“.
Квитки раніше до набуття в „Учит. Спілці“.

Снятин, саля „Сокола“:
Четвер 14-го лютого, „Чар вальса“.
Пятниця 15-го лютого, „Ревія“.
Квитки раніше до набуття в „Народній Торговлі“. 1415 3—6

Заходом Союза Українок відбудеться дня 9-го лютого п. р. в год. 7. вечером на „Бесіді“ виклад п. д-ра С. Парфановича п. з. „Наші завдання в протиалькогольній боротьбі“. По викладі чайний вечір з музикою. Вступ для старших 50 сот., для молоді 30 сот. До численної участи запрошує — **Виділ.** 1413 1—2

Конкурс. Громада українських та білоруських студентів лісової інженерії (в Гуслі) в Празі оголошує конкурс на виконання проєкту відзнаки громади на слідуючих умовинах: 1) Розмір відзнаки 10 15 мм. Конкурс подишається ініціятиві проєктанта. 2) Відзнака мусить містити емблеми, символізуючі головні галузі лісової інженерії (лісовпорошення, лісовлаштування, лісоексплоатації, лісомеліорацію тощо. Вибір їх та взаємне розміщення подишається ініціятиві проєктанта. — 3) Проєкти з докладними поясненнями надсилати найпізніше до дня 15. березня 1929 р. на слідуючу адресу: Praha-Nusle II. ul. Trebizkého c. 56 u pí Dvořakové M. Malíř. — 4) За виконання найкращих проєктів призначені нагороди: перша — 100 Кч., друга — 75 Кч., третя — 50 Кч. Нагороджені проєкти стануть власністю громади. — **М. Мелін**, голова Громади. **Стороженко**, секретар Громади. 1—1

Акціонарі Акційної Спілки для будівельного промислу, давнійше Іван Левинський можуть підняти дивіденду по 5·25 зол. від акції за предложенням купону ч. 5 в Банку дисконтовім варшавськім, відділ у Львові при вул. 3 Мая ч. 14, почавши від 10. ц. м. 1433 1—3

Вислід збірки з нагоди коляди на „Рідну Школу“. На бажання Воєвідств у Львові, Станиславові і Тернополі подаємо до загального відома, що по день 8 лютого 1929 р. вплинуло до „Рідної Школи“: 1) з львівського воєвідства 29.968·57 зол. і 161 амер. дол., 2) зі станиславівського Воєвідства 13.439·89 зол., 3) з тернопільського Воєвідства 19.0?? зол. — У Львові, дня 8. лютого 1929 р. — **Головна Управа „Рідної Школи“.** 1434 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФОТОГРАФІЧНЕ Заведення Ю. Вінцковського, Львів, Оссолінських ч. 6. 1984 4—10

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Виділ Наукового Товариства ім. Шевченка по переведеній коляндації складає сердечну подяку Вов. інж. Олександрові Пежанському (технічне бюро: вул. Чевчинська ч. 22), за солідну і точну обнову двох камениць Товариства і за артистичне получення доте ерішних одинайцяти бібліотечних саль з дальшими пяти кімнатами. — За Виділ: **д-р К. Студинський**, голова. **д-р Роман Цегельський**, секретар. 1427 1—1

Впр. ОО. ПАРОХІВ, що уладжують у своїх парохіях місії, просить двох інвалідів УГА, що займаються продажю девоціоналів, щоби були ласкаві повідомити про речинець місії хоч тиждень наперед і тим способом дати змогу своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві зголошення: Л. Яків, Запитів, п. Підлісни мали. 2—3

Ширіть наш часопис!

Загальні Збори

Спортового Товариства „Україна“

відбудуться

в дні 24. лютого 1929 р. о годині 9·30 рано в комнатах „Союза Українських Купців“ у Львові, вул. Півнале ч. 9.

зі слідуючим порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
2) Звіт з діяльности і касовий Виділу
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Вибір нового Виділу.
5) Зміна статута Товариства.
6) Справа зорганізовання копаного мяча в краю.
7) Внесення і запити. 1432 1—1

Активну участь в Загальних Зборах мають ті члени які не залягають в кладками §. 19. і 20. стат.

ЗА ВИДІЛ:

Голова: **М. Лазорко.** Секретар: **В. Кудрик.**

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.